

Abelias innspill til tilleggsproposisjon for statsbudsjettet 2022

Abelia er foreningen for kunnskaps- og teknologibedrifter i NHO. Vi organiserer rundt 2.600 virksomheter med ca. 56.000 årsverk. Vår visjon er "et digitalt og bærekraftig kunnskapssamfunn". Abelia har medlemmer innen blant annet IKT, rådgivning, utdanning, forskning og ideell sektor.

Norsk økonomi står overfor en rekke utfordringer: Fallende eksport, en aldrende befolkning, økende offentlige utgifter, og en krevende omstilling fra en ressursbasert til en kunnskapsbasert næringsstruktur. Fallende petroleumsinntekter gjør velferdsstaten mer sårbar.

Abelia mener den viktigste politiske oppgaven fremover er å bidra i utviklingen av et bærekraftig, kunnskapsbasert, innovativt og globalt konkurransedyktig norsk nærings- og samfunnsliv. Dette vil være avgjørende for å sikre framtidig velferd, sysselsetting og verdiskaping. Det er næringslivet som må være drivkraften i å finne løsninger på disse utfordringene og politikken må legge opp til sterkest mulig innovasjonskraft i norsk økonomi.

Derfor må man satse på klimaløsninger, kompetanse, et smartere samfunn og infrastruktur som stimulerer til næringsutvikling i hele landet. Slik kan vi legge til rette for at flere kan forsørge seg ved eget arbeid, at klimamålene realiseres og for økt verdiskaping som gjør det mulig å opprettholde velferden.

Et bærekraftig teknologi- og kunnskapssamfunn.

Abelia er svært positive til de foreslåtte endringene opsjonskatteordningen for oppstarts- og vekstselskaper og mener det er viktig at departementet viderefører de foreslåtte endringene. De nye reglene treffer oppstarts- og vekstsegmentet langt bedre enn dagens regler og vil gjøre det lettere å bruke opsjoner for å rekruttere strategisk viktig kompetanse til bedrifter med sårbar økonomi. Dette vil også bidra til å gjøre bedriftens ansatte til eiere i virksomheten de jobber i.

Pandemien førte til en sjokkdigitalisering av samfunnet, og de landene vi konkurrerer med satser tungt på digital infrastruktur. Abelia mener derfor det er essensielt at Norge tar steget inn i gigabitsamfunnet slik at vi ikke risikerer å bli forbigått i det internasjonale digitaliseringskappløpet. Vi registrerer at bredbåndsstøtten reduseres med ca. 60 mill. kroner til 204,6 mill. kroner i budsjettforslaget. Dette vil skape digitale forskjeller mellom distrikter i Norge, og vil hindre tilrettelegging for et grønt næringsliv og bærekraftige arbeidsmetoder. Abelia ber departementet om å øke bredbåndsstøtteordningen til 1 mrd. kroner årlig fra 2022 til og med 2025.

Forslaget om å splitte opp SIVAs virksomheter gir betydelig risiko for at finansieringen av de indirekte virkemidlene må legges om. Det er tilsynelatende ikke gjort noen vurdering av om endringene som planlegges leder til at støtteordningene må behandles strengere under statsstøttereglene i EØS-avtalen. Det legges også opp til en rekke aksjesalg til fylkeskommunene, som kommer til å koste betydelig administrativ kapasitet, og antagelig vil gi betydelige advokatkostnader. Ressursene bør heller brukes til innovasjon. Den avgåtte regjeringen har ikke gjort noen vurdering av hvilken organisering av disse virkemidlene som vil skape mest innovasjon for de offentlige midlene som

bevilges. Våre medlemmer er tydelige på at en sammenslåing av SIVA med Innovasjon Norge vil gi mer byråkrati og tregere beslutningsveier. Vi i Abelia er derfor er redde for at de foreslåtte endringene svekker den offentlige finansieringen av innovasjonsvirkemidlene i Norge.

Klyngene våre utgjør en avgjørende infrastruktur for at Norge skal lykkes med sine ambisjoner innen næringsutvikling og eksport. De er lokalisert over hele landet og samler over 2.100 bedrifter. Tall fra 2020 viser at bedrifter som er medlem av klynger har høyere verdiskaping, høyere salgsinntekter og flere ansatte sammenlignet med bedrifter som ikke er med i klynger.

Abelia mener at satsingen på klyngene som et virkemiddel for innovasjon og vekst bør trappes opp med 150 mill. kr. I forslaget til statsbudsjett for 2022 er det foreslått å redusere bevilgningen til klyngeprogrammet med 91 mill. kr. Vi minner om at Hurdalsplattformen har som mål at flere vekstbedrifter skal ha tilgang til næringsklynger, og ber om at totalbevilgningen til klyngeprogrammet som et minimum holdes på samme nivå som for 2021.

I katapult-sentrene kan innovative bedrifter, særlig SMB og forsknings- og utviklingsmiljøer utvikle prototyper og løsninger for at ideene kommer raskere ut i markedet. Det er etablert fem norske testsentre med en ambisjon om å etablere syv til ni. Investeringene i testinfrastruktur er svært kapitalkrevende og Norge investerer langt mindre i testfasiliteter enn land vi konkurrerer med som UK, Frankrike og Spania. Det er helt avgjørende at vi griper muligheten til å utvikle teknologiselskap og industri- og eksportarbeidsplasser innen områder hvor vi er godt posisjonert til å lede an i omstillingen av næringslivet.

Abelia mener at bevilgningen til testfasiliteter bør være på 500 mill. kr. i statsbudsjettet for 2022. Bevilgningen bør gå til en forsterket satsing på infrastruktur i eksisterende sentre og til etablering av flere testsentre hvor Norge har et stort potensial for å utvikle norsk næringsliv, for eksempel innen energi, helse og klima.

Norge har et stort behov for entreprenørskap og nye arbeidsplasser fremover. Inkubatorenes kapasitet bør økes for å møte økt tilbud fra bedrifter som trenger nettverk, faglige råd og profesjonell bistand for å utvikle seg og vokse. Abelia foreslår en øremerket bevilgning til Sivas inkubasjonsprogram på 195 mill. kr. for utvikling og skalering av oppstarts- og vekstbedrifter over hele landet.

Kompetanse for fremtidens arbeidsliv

Abelia ser på det grønne skiftet og omstilling fra en petroleumsavhengig økonomi som to sider av samme sak. Skal vi lykkes med det grønne skiftet er vi nødt til å frigjøre kompetanse og kapital fra petroleumsnæringen og bruke aktiv, men innovasjonsfremmende, næringspolitikk for å stimulere til fremvekst av nye, bærekraftige næringer. Et viktig element i denne omstillingen er en storstilt satsing på forskning og innovasjon og å etablere en vekstplan for teknologinæringslivet.

Dette vil legge til rette for utvikling av ny, muliggjørende teknologi som vil kunne skape sektorovergripende ringvirkninger for resten økonomien. Abelia er bekymret for hvordan mangel på riktig kompetanse utgjør det største hinderet for grønn omstilling og videre vekst, særlig innen IKT-sektoren. Norge vil trenge 66% flere arbeidstakere med IKT-utdanning innen 2030. Dette krever en kraftig økning i antall studieplasser innen IKT-fag. Vi ber derfor departementet sette av midler til å øke

antall IKT-relaterte studieplasser med minimum 1500 studieplasser i 2022 innen høyskole- og universitetsutdanning.

Behovene for kompetanseutvikling i norsk arbeids- og arbeidsliv øker fortsatt, og både unge og voksne har økende tro på en praktisk og yrkesrettet høyere yrkesfaglig utdanning. Abelia oppfordrer derfor regjeringen til å komme i gang med Hurdalsplassformen sitt mål om å *"gjennomføre en opptrappingsplan med tusen nye fagskoleplasser årlig over fem år"* fra 2022. Dette er nødvendig for at fagskolene skal kunne utøve sitt samfunnsoppdrag fullt ut og bidra til omstillingen av norsk arbeids- og næringsliv.

Budsjettforslaget følger opp Langtidsplanen for forskning og utvikling med 1 mrd. kroner. Men når 437,5 mill. av disse midlene er gjenbruk av tidligere tildelinger til Forskningsrådet, vil dette forsinke den satsingen på forskning og innovasjon næringslivet trenger. Abelia mener det er behov for økte bevilgninger til forskning og innovasjon, og vi ber om 1 mrd. kroner i økte bevilgninger i budsjettet for 2022 ikke en omdisponering av avsatte midler, herunder mer midler til Grønn plattform og andre brukerorienterte virkemidler.

Friskolene bidrar til alternative og innovative skoler

Friskoler står sentralt i å løse to viktige samfunnsoppgaver. For det første ivaretar de retten for elever og foreldre til å velge en alternativ skole som dekker deres behov. For andre bidrar friskoler med mange nyskapende og innovative skoler. De internasjonale skolene har i tillegg en viktig rolle i å sikre utenlandsk ekspertkompetanse til norske universiteter, forskningsinstitutter, sykehus og næringsliv. For at friskolene skal kunne løse sitt samfunnsoppdrag på en god måte er de avhengig av gode og forutsigbare rammebetingelser.

Årets budsjettforslag med tilhørende tilskuddsberegning vil medføre en klar svekkelse av friskolene sine rammebetingelser, og deres forutsetninger for å gi et godt faglig og pedagogisk tilbud på lik linje med de offentlige skolene. Basert på beregningene fra Udir vil tilskuddssatsene reduseres med 2,5 – 3% for grunnskoler og 5-6% for videregående skoler. Med en forventet prisøkning på rundt 3% innebærer dette i praksis en reduksjon i inntekter på 6-9%.

En viktig årsak til at tilskuddssatsene reduseres er paradoksalt nok at de offentlige skoler har hatt reduserte kostnader under pandemien. Samtidig trekkes friskolene for ekstraordinære bevilgninger som ble gitt til både offentlige skoler og friskoler under pandemien. Det betyr i praksis at de ekstraordinære midlene, som var høyst nødvendige i et svært krevende undervisningsår, trekkes tilbake.

Abelia anbefaler departementet å foreslå grep som i det minste kan fjerne reduksjonene i tilskuddssatsene. Et naturlig grep vil være å ikke trekke tilbake de ekstraordinære tilskuddene som ble gitt under pandemien.

Den franske skolen i Oslo er 556 elever fra 35 ulike nasjoner og er en viktig bærebjelke i det bilaterale samarbeidet mellom Norge og Frankrike innen utdanning, forskning, innovasjon, næringsliv og kultur (Rammeavtale av 24. sept. 2018). Skolen har de siste årene hatt en sterk vekst, men som dagens statiske finansieringsmodell ikke understøtter. En finansieringsavtale etter modell av den tyske skolens avtale, med variabel finansiering avhengig av elevtall og en fast støtte til husleiekostnader vil dekke et beregnet finansieringsgap.

Frivillighet og ideell sektor

Abelia ber om at merverdiavgiftskompensasjonsordningen for frivillige organisasjoner trappes videre opp, i tråd med regjeringens ambisjoner i Hurdalsplattformen. Abelia støtter fullt ut ambisjonen om fullfinansiering og regelstyring av ordningen, slik at kompensasjonen kan skje løpende og uten forsinkelser. En regelstyrt ordning vil gjøre at bevilgningene justeres i tråd med aktivitetsnivå, men det må skje etter at ordningen er fullfinansiert.

Abelia ber primært om en rask innføring av fullfinansiert og regelstyrt kompensasjon. Sekundært bør det gjennomføres en gradvis opptrapping der målet for 2022 er minst 85 prosent kompensasjonsgrad. Basert på tidligere anslag gjort av Finansdepartementet i forbindelse med statsbudsjettet for 2021 (spm 384/MDG for 2021-budsjettet), kan en fullfinansiering antas å koste om lag 2 mrd. kroner, mens en kompensasjonsgrad på 85 prosent kan antas å koste 1,84 mrd. kroner. Anslagene er usikre.

Abelia ber også om at taket på skattefradrag for gaver til visse frivillige organisasjoner heves fra 50.000 kroner til 100.000 kroner, og at det utredes en egen og høyere fradragsgrense for gaver fra næringslivet.

Vennlig hilsen,

Øystein E. Søreide
Administrerende direktør

Nils-Ola   *Widme*
Næringspolitisk direktør